

סמסטר א' (29/1/2020-30/10/2019)	סמסטר ב' (24/6/2020-11/3/2020)	סמסטר קיץ (23/9/2020-8/7/2020)	
		מפת הארץ נכתבת על-ידי יושביה 122.4094 שרה שילה	10-8 לפני ארון הספרים התחדשות היהדות בספרות העברית החדשה 122.4071 ,122.4070 ד"ר צפי זבה-אלרן
			12-10 קהילה לומדת ופדגוגיה של זהות: קריאה בטקסטים עבריים ,104.5534 104.5535 ד"ר אליזבט גולדוין
		שאלות של זהות יהודית וישראלית בקולנוע הישראלי 116.9360 ד"ר נוגית אלטשולר (חלק מהשיעורים יתארכו עד השעה 17:15)	14-12 תרבות מהי? קורס משותף ללימודי תרבות, קולנוע ותרבות ישראל 129.4017 ד"ר אור שרף ניר רצ'קובסקי איציק רוזן
			16-14 בין גבולות - מגמות בחקר תרבות ישראל 104.5531 ,104.5530 122.4059 ,122.4058 פרופ' אייל בן אליהו ופרופ' דינה שטיין
			18-16 אמהות ולידה – יהדות ומגדר 104.5536 ד"ר שרה שבוט וד"ר רות קרא- איונוב קניאל
		מתודולוגיות ותיאוריות בחקר הספרות 122.4720 פרופ' דניס סובולב (ספרות)	20-18 הסיפור התלמודי בתרבויות הישראליות והיהודיות העכשוויות 104.5537 ד"ר משה לביא
			אמנות הסיפורת- קורס השלמה בספרות 122.2000 ד"ר ולדימיר פפני (ספרות)

קורסים שאינם במערכת השעות:

*קמפוס ישראלי (5 ימי סיורים), שמספרו: 122.5050, ד"ר צפי זבה-אלרן (החוג לספרות עברית והשוואתית). קורס חובה לכל תלמידי התוכנית "תרבות ישראל".

לפני ארון הספרים – התחדשות היהדות בספרות העברית החדשה, ד"ר צפי זבה-אלרן

מדוע סופרים קאנוניים כמו ביאליק, שלום עליכם, ברדיצ'בסקי, פרץ ועגנון חידשו מסורות יהודיות דווקא בתקופה של מפנה ושינוי? מה יש בסיפור העממי כמדיום של זיכרון שאין בסוגות ספרותיות אחרות? ואילו מודלים של התחדשות יהודית נוצרו בתיווכו? מה טיב המפגש ביצירותיהם של סופרים אלו בין ספרות קאנונית לספרות עממית? ולהבדיל, בין דת ללאומיות? כדי לענות על שאלות אלו ואחרות נבחן מושגי יסוד בשיח היהודי המתחדש בתחילת המאה העשרים, כגון, 'ארון הספרים היהודי', 'מסורת', 'זיכרון' ו'כינוס', נעיין בז'אנרים הייחודיים לתקופה, בזיקות אינטרטקסטואליות למקורות, בעיצובם של גיבורי תרבות ישנים וחדשים, בשאלות ובמתחים המתעוררים עם חידוש מסורות, ולבסוף נעמוד על תרומתה של הספרות העברית החדשה להבניית זהויות יהודיות חדשות.

קהילה לומדת ופדגוגיה של זהות – קריאה בטקסטים עבריים, ד"ר אליזבט גולדוין

בית מדרש הוא בית שבו לומדים ומתעצבים במסגרת של קהילה לומדת. הלימוד מחבר את החומר הנלמד עם חייהם ושאלותיהם של הלומדים והלומדים, ומחבר ביניהם. בקורס זה נחוה לימוד בית מדרשי וגם נתבונן בעקרונות המכוננים של בית המדרש, כדי שפדגוגיה זו תכנס לארגון הכלים של המשתתפות והמשתתפים. נלמד טקסטים על לימוד, על קבוצה והדינמיקה שלה וטקסטים מכוננים הנמצאים בתוכנית הלימודים של המקצוע תרבות יהודית-ישראלית. חומרי הלימוד יכללו מקורות חז"ליים, סיפורים חסידיים, הגות יהודית מודרנית, מדרשים מודרניים, וספרות עברית. חלק מהלימוד הוא קבוצתי וחלקו בקבוצות קטנות (חברותות). נלמד טקסטים ונשאל גם איך הם מהדהדים בחיינו האישיים ו/או המקצועיים כנשים וגברים, מורות ומורים, החיים כאן ועכשיו. נחוה הקשבה, מחלוקות (לשם שמים) וגם מתחים המתקיימים בכל קבוצה לומדת.

תרבות מהי? ד"ר אור שרף, ניר רצ'קובסקי, איציק רוזן

'תרבות מהי' הוא קורס משותף לתלמידי התואר השני בתכניות לימודי תרבות, תרבות הקולנוע ותרבות ישראל. במסגרתו יחשפו התלמידים לסוגיות מפתח והוגים מרכזיים בחקר התרבות, ויקבלו כלים עיוניים לעסוק בשאלות מחקריות רלוונטיות: כיצד להגדיר 'תרבות'? איך חוקרים תרבות? מהם 'תת-תרבות' ו'תרבות נגד'? כיצד מפתחים גישה ביקורתית לחקר תרבות? כיצד ניתן להבין יצירות ספרותיות וסרטי קולנוע כתוצרים תרבותיים, בעולם ובישראל? כיצד ניתן לנתח קשרים בין מציאות וייצוגיה התרבותיים, בין אידאולוגיה וביטוייה הספרותיים, הקולנועיים והתרבותיים בכלל? לצד רכישת כלים לניתוח ביקורתי של התרבות על שלל גווניה ומופעיה, הקורס גם יעסוק בנושאים יעודיים משדות המחקר של לימודי התרבות, תרבות הקולנוע ותרבות ישראל.

בין גבולות – מגמות בחקר תרבות ישראל, פרופ' אייל בן-אליהו ופרופ' דינה שטיין

ארון הספרים היהודי הוא מגוון ועשיר. בקורס זה נעסוק ביצירה היהודית לדורותיה ובמחקרה. נעשה זאת תוך בחינת סוגיות הקשורות במרחב בכלל, ובמקומה של ארץ ישראל בפרט, בתרבות היהודית למן המקרא דרך ספרות ימי הבית השני, ספרות ימי הביניים, ראשית העת החדשה ועד לספרות העברית המתחדשת. בכל שיעור נקרא יחד מקורות ונתח אותם על בסיס ספרות המחקר ומגמות מרכזיות במחקר ביחס לספרות זאת. בין החיבורים והמחברים שידונו בקורס: ספר היובלים, מגילות מדבר יהודה, כתבי יוסף בן מתתיהו, ר' יהודה הלוי, הרמב"ם והרמב"ן; כתביו של משה מנדלסון והרב שמשון רפאל הירש; הרב יצחק הכהן קוק, כתבי א"ד גורדון ומגילת העצמאות.

אמהות ולידה - יהדות ומגדר, ד"ר שרה כהן שבוט וד"ר רות קרא-איונוב קניאל
הסמינר יתמקד בתפיסות של אימהות ולידה החל בעת העתיקה ועד לימינו אנו, מפרספקטיבה פמיניסטית ויהודית. במבוא של הקורס נדון במיקומה של האימהות בשיח המגדרי והפמיניסטי ובישומו בחקר מדעי היהדות. נדון בעמדה הביקורתית כלפי תפיסת "האם כאובייקט" כפי שבאה לידי ביטוי בהגותן של אדריאן ריץ, סימון דה-בבואר, ננסי צ'ודורו, שולמית פייסטון, שרה לה צ'אנס והוגות פמיניסטיות נוספות. בחציו הראשון של הסמינר נתמקד בייצוגים של האם

ובהבניית האמהות כמוסד וכחוויה בחקר מחשבת ישראל - ובפרט בספרות המקרא, המדרש והקבלה, במטרה להציע מבט חדש על סיפורי האמהות במקרא, במדרכי חז"ל ובמקורות מימי הביניים, ולבחון את ההשלכות הערכיות והתיאולוגיות של היחס המורכב לאמהות וללידה בתרבות ישראל. בעקבות כך, בחלקו השני של הקורס, נעסוק בלידה בפרספקטיבה פמיניסטית ופילוסופית ונדון בה כאירוע טרנסצנדנטי ואימננטי. נבחן את סוגיית "האלימות המיילדותית" והיחס אל הבושה והכאב בלידה.

הסיפור התלמודי בתרבויות הישראליות והיהודיות העכשוויות, ד"ר משה לביא

הספרות התלמודית והמדרשית התהוותה ונמסרה במהלך המאות הראשונות לספירה, והפכה לנדבך יסודי בתרבות היהודית מאז ועד עתה. הסיפור התלמודי הוא אחד המרכיבים החשובים ביצירה זו, והוא מציג בקצרה ובתמציתיות אפיזודות מעולמם של החכמים, המשקפות את עולם הרעיונות ואת המתחים התרבותיים של תקופתם. הסיפורים התלמודיים נלמדים ומסופרים מחדש במשך כאלף וחמש מאות שנים, ובעשורים האחרונים הם זכו לתחייה מחודשת כמקורות לעיון דיון ויצירה בחברות ישראליות בנות זמננו. במסגרת הקורס נתוודע למגוון סיפורים תלמודיים ולביצועים המחודשים והדיוניים אודותם בספרות, ביצירה ההגותית והדתית, במוזיקה הפופולארית ובקולנוע, ואפילו בשיח הפוליטי. כך נלמד על האופנים שבהם זרמים ותפיסות אידיאולוגיות שונות משתמשים בסיפורים אלו ומפתחים את המורשת הרעיונית הגנוזה בהם.

מפת הארץ נכתבת על-ידי יושביה, שרה שילה

אדם נע בארצו וכותב אותה. לפעמים היא גיבורת סיפורו הנבחרת שהוא מלביש במפת אתרים של חוויות גוף ונפש, בפעמים אחרות היא משתרעת תחת העט או המקלדת, מתמסרת לתפקידה כמצע לכאביו וכיסופיו. ויש גורם חשוב נוסף – הזמן. "הארץ חולפת ממני לפני שאני מספיק אותה", כך בפתחת ספרו של סמי ברדוגו "סיפור הווה על פני הארץ". בסופו של דבר, כך או אחרת, תהיה זאת דמות מעובה של אדם-מקום-זמן, שתשרטט גבולות ושבילים, נופים וערים. בקורס נקרא טקסטים של סופרים ישראליים: סמי ברדוגו, רונית מטלון, עמוס עוז, בתיה גור, ניר ברעם, דויד גרוסמן ואחרים. בנוסף לכך, נביט במפת הגליל דרך עיני הפליט בספרו של אליאס חיורי "באב אל שמס". כחלק מהקורס נתקרב אל הנושא באמצעות התנסות בכתבת גיאוגרפיה ספרותית אישית.

שאלות של זהות יהודית וישראלית בקולנוע הישראלי, ד"ר נוגית אלטשולר

הקורס מבקש לתפור בין תולדות הקולנוע ותולדות עם ישראל, להעניק כלים להתבוננות ביצירות קולנועיות ולהבנה של הקשר ההדוק שבין היצירה האמנותית והרקע ההיסטורי-חברתי-כלכלי-תרבותי, בה נוצרה. סרטים שיצרו ישראלים ודוברים את לשונותיה של הארץ, מבטאים את הרוחות השונות המנשבות, הן בעשייה הקולנועית והן במציאות הישראלית עצמה. אלה רוחות של קונצנזוס מחד גיסא ושל מחלוקת מאידך גיסא. בקורס נבחן את השתקפותן של סוגיות חברתיות וחינוכיות מרכזיות בקולנוע הישראלי ואת תרומתן לשיח ולתרבות בישראל. נרכוש כלים לניתוח השפה הקולנועית ובאמצעותם נפענח כיצד מיוצגים השסעים, הדילמות, המאבקים, המגוון וההיברידיות של זהויות ישראליות, בקולנוע הישראלי.